

Taipalsaaren kunta

Talousarvio 2017

Taloussuunnitelma 2018–2019

SISÄLLYSLUETTELO

1.	TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	4
1.1	Taloussuunnittelun perusteet.....	4
1.2	Suunnittelun taloudelliset perusteet	4
1.2.1	Yleinen taloudellinen tilanne	4
1.2.2	Taipalsaaren kuntatalouden perusteet	5
1.2.3	Verotulot	6
1.2.4	Valtionosuudet	7
1.3	Kuntastrategia ja muut suunnitteluperusteet.....	7
1.3.1	Väestön rakenne ja väestömäärän kehitys.....	9
1.3.2	Työpaikat	10
1.4	Riskianalyysi.....	10
2.	TALOUSARVION SITOVIUUS JA SEURANTA	11
2.1	Talousarvion sitovuus ja tilivelvolliset.....	11
2.2	Talousarvion seuranta	14
3.	KÄYTTÖTALOUSOSA.....	15
3.1	Toimintatuottojen ja -kulujen jakautuminen meno- ja tulolajeittain.....	15
3.2	Talousarvion sisäiset erät	16
3.3	Talousarvio ja -suunnitelma / Tuloslaskelma 2015–2019.....	17
3.4.	Tehtäväalueiden tuloarviot, määrärahat ja tavoitteet.....	18
100	Vaalit	18
200	Tarkastus ja arviointi	18
30	Konsernihallinto	18
300	Hallintopalvelut	18
310	Tukipalvelut	20
320	Kehittämispalvelut.....	21
330	Sosiaali- ja terveystyöpalvelut.....	23
40	Sivistyspalvelut.....	25
400	Sivistyspalveluiden hallinto	25
470	Perusopetus.....	26
480	Varhaiskasvatus	27
490	Kulttuuri ja vapaa-aika	29
50	Tekniset palvelut	32
500	Teknisten palveluiden hallinto	32
570	Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut.....	33
580	Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet	35

590 Kunnallistekniikka/vesihuoltolaitos	36
4. TULOSLASKELMAOSA	38
4.1 Tuloslaskelmaosan tuloarviot ja määrärahat.....	38
5. RAHOITUSOSA.....	40
5.1 Rahoituslaskelma	40
6. HENKILÖSTÖOSA	42
6.1 Henkilöstön lukumäärä	42
6.2 Henkilöstökulut	42
7. INVESTOINTIOSA.....	43
7.1 Investointiohjelma 2017 ja investointisuunnitelma 2018–2019.....	43
8. KONSERNIOSA	44
8.1 Tytäryhtiöiden toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2017	45

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

1.1 Taloussuunnittelun perusteet

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelu-kausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarvio ja –suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

1.2 Suunnittelun taloudelliset perusteet

1.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön mukaan kuntatalouden näkymät vuosille 2016–2020 ovat aikaisempia painelaskelmia selvästi myönteisemmät, sillä tilikauden tulos jopa vahvistuu hieman 2016–2017. Koko ennusteajanjaksolla investoinnit tulo-rahoituksen jälkeen huomioiva rahoitusjäämä pysyy vähintäänkin ennallaan, eikä heikkene radikaalisti aikaisempien ennusteiden tapaan. Muutos näkyy myös velan kasvuarviossa. Kuntien velkaantuminen jatkuu yhä, mutta suhteessa bruttokansantuotteeseen velkaantuminen ei enää nouse.

Kuntatalouden näkymien vahvistuminen johtuu siitä, että sekä kuntatalouden kokonaismenojen että kokonaistulojen arvioidaan kehittyvän historiaan nähden vaimeammin. Menojen kasvua hidastaa mm. kilpailukyky sopimuksen päätökset, vuonna 2017 voimaan astuva eläkeuudistus, kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen, perustoi-meentulotuen maksatuksen siirto Kelaan ja lukuisat muut hallituksen käynnistämät lakiesitykset kuntien tehtävien ja menojen karsimiseksi. Näiden seurauksena kunta-alan henkilöstön määrän arvioidaan kehitysarviossa laskevan vuoden 2015 tasosta noin 7 000 hengellä seuraavien viiden vuoden aikana.

Kaikista näistä menojen kasvun hallintaan tähtäävistä toimista huolimatta kuntatalouden näkymät ovat yhä hyvin haastavat.

Taloukskasvun pysyminen historiallisen vaimeana ja väestön ikääntyminen lisäävät kuntatalouden kustannuksia. Nämä menopaineet voivat toteutua odotettua voimakkaampina. Yllättäviä meno- ja investointipaineita saattaa syntyä myös korjausvelasta, myönteisen oleskeluluvan saaneista turvapaikanhakijoista tai työn perässä liikkuvista

maassamuuttajista. Menotasoon liittyviä riskejä syntyy myös hallituksen kuntien menojen pienentämiseen tähtäävistä lakimuutoksista.

Kuntatalouden kehitysarvioon on leivottu sisään useita oletuksia siitä, että kuntien toimintamenot pienenevät tietyllä euromäärällä kun kuntien tehtäväkenttää uudistavat lait astuvat voimaan. Tällaisia uudistuksia ovat esimerkiksi erikoissairaanhoidon keskittämislaki tai vaikkapa subjektiivisen päivähoito-oikeuden muuttaminen. Lakimuutosten säästöarviot merkitsevät automaattisesti myös valtionosuuksien pienenemistä.

Lait edellyttävät päätösten määrätietoista toteuttamista kunnissa. Kaikissa kunnissa näitä mahdollisuuksia ei ole otettu syystä tai toisesta täysimääräisesti käyttöön. Toisaalta aina hallituksen esittämiin säästöarvioihin ei ole edes mahdollista päästä. Eroja menokehityksessä aiheuttaa esimerkiksi uudistusten alkuvaiheeseen liittyvät odotettua suuremmat muutosvaiheen kustannukset tai esimerkiksi uudistusten toivottua hitaampi aikataulus.

Menopaineita kuntatalouteen syntyy myös kilpailukyky-sopimuksesta. Esimerkiksi kiky-sopimuksessa sovittu vuosityöajan pidennys 24 tunnilla ansiotasoa muuttamatta on otettu kuntatalouden kehitysarviossa huomioon 93 miljoonan euron suuruisena työvoimakustannusten vähenemisenä vuonna 2017. Arvio kasvaa tulevina vuosina 245 miljoonaan euroon. Tämän toimen muuttaminen työvoimakustannusten vähenykseksi koetaan niin kunnissa kuin muillakin toimialoilla hyvin haasteelliseksi.

Kilpailukyky-sopimuksesta aiheutuu huomattavat vaikutukset myös kuntien tulopuolelle, sillä sopimuksessa päätetty palkansaajien sosiaalivakuutusmaksujen korotus merkitsee kunnille suuria verotulomenetyksiä. Yhdistettynä vaimeaan talouskasvuun tämä tarkoittaa, että kuntien verotulojen kehitys on lähivuosina äärimmäisen vaikeaa. Kuntien tuloverojen arvioidaan ensi vuonna laskevan peräti 1,6 prosenttia. Se on poikkeuksellisen heikko lukema.

Osittain tilannetta tasoittaa se, että hallituksen päättämät tuloverokevennykset kompensoidaan kunnille valtionosuuksien lisäyksinä. Se tuo kunnille ensi vuonna noin 395 miljoonaa euroa kompensaatioita valtionosuuspuolelle, mutta kokonaan kiky-sopimuksesta tullutta aukkoa veropohjaan kompensaatiot eivät kata. Valtionvarainministeriön mukaan kiky-sopimus heikentää kuntien veropohjaa nettona ensi vuonna yhteensä 394 miljoonalla eurolla. Sen lisäksi kuntien tulopohjaa leikataan valtionosuusleikkauksilla yhteensä 379 miljoonaa euroa. Leikkausten taustalla ovat kilpailukyky-sopimuksesta kuntatalouteen syntyvät hyödyt lomarahaleikkauksista ja työajan pidennyksestä.

Kuntatalouden tulokehitys on ensi vuonna ja siitä eteenpäin erittäin hidasta. Koko kuntatalouden kehitysarviossa myös menokehityksen oletetaan kehittyvän erittäin hitaasti. Jos tilanne yksittäisissä kunnissa on valtakunnan keskiarvoja heikempi, niin menojen kasvun hillitsemiseen tulee löytyä uusia keinoja mahdollisimman pian.

Lähde: Kuntaliitto

1.2.2 Taipalsaaren kuntatalouden perusteet

Kunnan talousarvion käyttötalousmenojen loppusumma on 27 819 477 euroa. Siinä on vähennystä vuoden 2016 alkuperäiseen talousarvion verrattuna 0,2 % eli 55 857 euroa. Käyttötaloustuloja on arvioitu kertyvän 4 045 008 euroa, joka on 3,3 % alkupe-
räistä vuoden 2016 talousarviota enemmän. Talousarvioon vuoden 2016 lokakuussa tehdyssä tarkistuksessa konsernipalveluiden toimialan omaisuuden myyntivoittojen

tuloarviota on pienennetty ja siihen verrattuna tuloja on 8,9 % enemmän. Omaisuuden myyntivoittojen vähäisyyteen on vaikuttanut oletettua vähäisempi tonttikauppa.

Suurin yksittäinen valtuustotasoinen tulosalue on Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiirin maksuosuus 13 100 000 euroa. Muita kuntien kanssa yhteistyössä hoidettavien tehtävien kustannuksia ovat maksuosuus Etelä-Karjalan pelastuslaitokselle, Lappeenrannan kaupungille ja Lappeenrannan seudun ympäristötoimelle.

Verorahoitus (verot ja valtionosuudet yhteensä) on 24,97 miljoonaa euroa ja siinä on kasvua 2 % vuoden 2016 muutettuun talousarvioon verrattuna.

Palkkoja talousarvioon sisältyy 5 915 243 euroa, joka on 33 575 euroa (0,6 %) talousarvion 2016 palkkasummaa suurempi. Henkilösivukuluja talousarviossa on 1 641 680 euroa.

1.2.3 Verotulot

Talousarvio 2017 on laadittu käyttäen tuloveroprosenttia 20,50 %. Tuloveroprosentti on kehittynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana seuraavasti: Vuonna 2008 tuloveroprosentti oli 18,00 %, 2009 prosentti oli 19,00 %, vuodesta 2010 vuoteen 2014 tuloveroa perittiin 19,75 % ja vuodesta 2015 vuoteen 2016 tuloveroprosentti oli 20,00 %.

Keskimääräinen tuloveroprosentti koko maassa vuonna 2016 on 19,87 prosenttia (edellisenä vuonna 19,83 %) ja Etelä-Karjalassa 20,61 prosenttia. Verohallinnon verotulojen ennustekehikon mukaan vuoden 2017 efektiivinen veroaste Taipalsaarella on 14,96 %.

Kiinteistöveroprosentit vuonna 2017 ovat seuraavat:

- vakituinen asuinrakennus 0,50 %
- muu kuin vakituinen asuinrakennus 1,10 %
- rakentamaton rakennuspaikka, 3,00 % ja
- yleinen kiinteistöveroprosentti/rakennukset/maapohja 1,05 %
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti 0,00 %.

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2013	2014**	2015**	2016**	2017**	2018**
Verolaji						
Kunnallisvero	15 998	15 834	16 061	16 286	16 492	16 873
<i>Muutos %</i>	6,2	-1,0	1,4	1,4	1,3	2,3
Yhteisövero	551	630	685	572	585	611
<i>Muutos %</i>	24,6	14,4	8,8	-16,5	2,3	4,4
Kiinteistövero	1 217	1 696	1 726	1 726	1 726	1 726
<i>Muutos %</i>	4,1	39,3	1,8	0,0	0,0	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	17 765	18 160	18 472	18 585	18 804	19 211
<i>Muutos %</i>	6,5	2,2	1,7	0,6	1,2	2,2

1.2.4 Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen, ja se perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus myönnetään sosiaali- ja terveydenhuollon, esi- ja perusopetuksen, kirjastotoiminnan, yleisen kulttuuritoimen ja asukasperustaisesti rahoitettavan taiteen perusopetuksen järjestämiseen.

Yksittäisen kunnan valtionosuus saadaan, kun kunnan laskennallisesta perusteesta/kustannuksesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus, joka on yhtä suuri (€/asukas) kaikissa kunnissa. Peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyy verotuloihin perustuva tasaus, joka joko lisätään tai vähennetään valtionosuudesta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ennen verotulotasausta on 6 265 000 euroa. Verotulotasauksen perusteena olevaan laskennalliseen verotuloon sisältyvät kunnan laskennallinen kunnallisvero ja kunnan osuus yhteisöveron tuotosta. Taipalsaaren kunnan verotuloihin perustuvaa valtionosuuden tasausta sisältyy talousarvioon 800 000 euroa. Yhteensä peruspalvelujen valtionosuus talousarviossa vuonna 2017 on 7 065 000 euroa.

Valtionosuudesta vähennetään tai siihen lisätään opetus- ja kulttuuritoimen oppilas-, asukas- ja tuntiperusteiset valtionosuudet, jotka kunnissa, joissa ei esimerkiksi ole omaa lukiota, ovat yleensä miinusmerkkisiä. Talousarvioon sisältyy opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuutta -865 000 euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuutta tarkistetaan talousarviovuoden lopussa opetustoimen tilastointipäivän 20.9. mukaiseksi oppilasmääräperusteisen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan tuntiperusteisen valtionosuuden maksatuksessa.

Yhteensä valtionosuuksia talousarvioon 2017 on arvioitu kertyvän 6 200 000 euroa. Valtionosuudet lisääntyvät vuoden 2016 talousarvioon verrattuna 9,7 %. Merkittävimpänä muutoksena on saaristo-osakuntalisän palautuksen vaikutus noin 650 000 euroa.

1.3 Kuntastrategia ja muut suunnitteluperusteet

Kunnanvaltuuston vuonna 2011 hyväksymä strategia on keskeinen tahdonilmaisu kunnan pitkäjänteiselle kehittämiselle ja strategiselle johtamiselle. Talousarvion toiminnalliset tavoitteet ja investoinnit on valmisteltu siten, että niillä edistetään kuntastrategiassa määritettyjen tavoitteiden toteutumista.

Suomen talous kasvoi tasaisesti vuoteen 2008 saakka, jolloin tuli rajua suunnan muutos tilanteeseen. Aluksi lyhytaikaiseksi luultua taantumaa ovat pitkittäneet vuodesta toiseen jatkuneet kansainväliset kriisit ja talousvaikeudet.

Taipalsaaren nykyistä kuntastrategiaa edeltävä kehittämisohjelma 2008-2012 tehtiin vuonna 2007 hyvin erilaisessa toimintaympäristössä, kun sen jälkeen on reaali maailmassa toteutunut. Vuonna 2007 Taipalsaaren työttömyysaste oli 7,6 ja viikkaan rakentamisen myötä asukasluku oli kasvanut voimakkaasti viitenä vuonna peräkkäin. Strategian päivityksen yhteydessä vuonna 2011 luotettiin, kuten valtionkin taholla, talouden kääntyvän notkahduksen jälkeen normaaliuralle ja heijastuvan positiivisesti myös kunnan toimintaedellytyksiin. Näin ei ole kuitenkaan tapahtunut, vaan toimintaympäristön muutokset ovat edelleen kehittyneet – eri tekijöistä johtuen – edelleen vaikeampaan suuntaan.

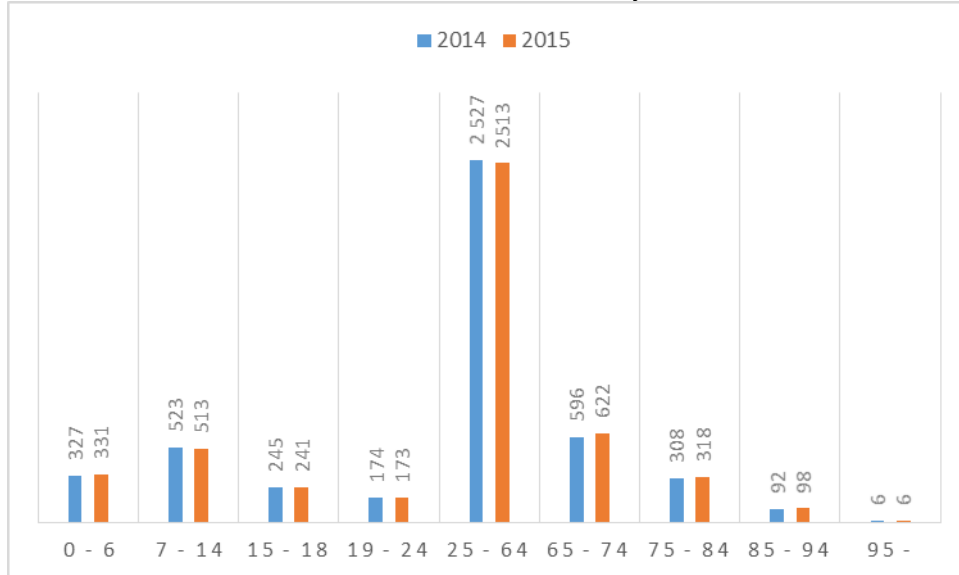
Sittemmin on havaittu, että Taipalsaaren kuntastrategia perustui – samoin kuin Suomen – jatkuvan tasaisen taloudellisen kasvun olettamuksille ja tästä vedettyihin tavoitteisiin niin talouden kuin myös asukasluvun kasvun suhteen. Uuden strategian päivityksen yhteydessä 2017 on tarkasteltava kunnan toimintaa uusien taloudellisten ja toimintaympäristöön liittyvien tosiseikkojen valossa ja määriteltävä uudelleen saatavissa olevat strategiset tavoitteet käytettävissä olevien resurssien mukaan.

1.3.1 Väestön rakenne ja väestömäärän kehitys

Kunnan väkiluku on kasvanut vuodenvaihteesta 2015 marraskuuhun 2016 mennessä kolmella henkilöllä. Väestömäärä 31.10.2016 oli 4 818 henkilöä.

Kunnan väestörakenne ikäluokittain 31.12.2014 ja 31.12.2015

Väkiluku 31.12.2014 oli 4 798 henkeä ja 31.12.2015 4 815 henkeä
Lähde Tilastokeskus

Väestömuutokset 2010-2015

Vuosi	Syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Tulo-muutto	Lähtö-muutto	Kokonais-nettomuutto	Väkiluvun korjaus	Väkiluku 31.12.
2010	35	27	8	265	255	10	5	4911
2011	37	36	1	253	311	-58	1	4855
2012	36	51	-15	275	275	0	0	4840
2013	39	37	2	277	292	-15	-1	4826
2014	45	49	-4	266	287	-21	-3	4798
2015	45	34	11	289	284	5	1	4815

Lähde Tilastokeskus

Väestöön liittyviä tunnuslukuja 2010-2015

	Väestöllinen huoltosuhde	Taloudellinen huoltosuhde	Alle 15-v osuus %	65 v. täyttäneiden osuus %	15-64 -vuotiaiden osuus %	Keski-ikä
2010	57,1	136,4	18,6	17,7	63,7	42,3
2011	57,7	128,0	18,0	18,6	63,4	42,9
2012	59,9	126,9	18,0	19,5	62,5	43,2
2013	61,6	132,8	17,9	20,3	61,9	43,6
2014	62,9	136,5	17,7	20,9	61,4	44,0
2015	64,5	..	17,5	21,7	60,8	44,3

Lähde Tilastokeskus

Väestöllinen eli demografinen huoltosuhde on alle 15-vuotiaiden ja 65+ vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 –vuotiaiden määrään. Lapsia ja vanhuksia 100 työikäistä kohti.

Taloudellinen huoltosuhde lasketaan jakamalla ei-työllisten määrä, eli työttömät ja työvoiman ulkopuolella olevat, työllisten määrällä. Saatu luku on kerrottu sadalla.
.. = tietoa ei ole vielä saatavilla.

1.3.2 Työpaikat

Työpaikat	2010	2011	2012	2013	2014
Yksityinen sektori	332	378	396	337	313
Valtio	11	0	0	1	2
Kunta	393	473	417	390	333
Valtioenemmistöinen Oy	2	1	1	1	1
Yrittäjät	260	271	283	256	252
Tuntematon	2	4	1	2	1
Alueella työssäkäyvät yhteensä	1 000	1 127	1 098	987	902

1.4 Riskianalyysi**Taipalsaaren kunnan riskianalyysi**

Taipalsaaren kunnan riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja talousarvion toteutuminen oikealla ennakkoinnilla. Riskienhallinta pohjautuu kunnanvaltuuston 11.6.2014 §20 päättämään Taipalsaaren kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin sekä kunnanhallituksen 10.5.2016 §101 päättämään sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeeseen. Toimialat ovat tehneet omat riskianalyysinsä ennen talousarviovalmistelua ja analyysistä kerättyjä havaintoja on huomioitu osana vuoden 2017 talousarviota.

Riskianalyyseistä merkittävimiksi riskeiksi nousseet riskit on jaoteltu neljään luokkaan seuraavasti:

Strategiset riskit

- Kuntastrategia on päivitettävä. Nykyinen strategia on tehty paremman taloustilanteen vallitessa. Tämä aiheuttaa sen, että toiminnalle vuosittain asetettavat tavoitteet koetaan osin ristiriitaisiksi vielä voimassa olevan kuntastrategian kanssa.
- Sote-uudistuksen lainsäädäntö ja rahoitus voivat muuttaa kunnan toimintaympäristön täysin toisenlaiseksi vuodesta 2019 eteenpäin.
- Toimintaympäristön lisääntyvä taantuma ja vaikutukset elinkeinorakenteeseen. Tähän voidaan yrittää vaikuttaa toimimalla ennakoivasti yhteistyössä yritysten kanssa.
- Maakunnan väkimäärän aleneminen ja työttömyyden lisääntyminen aiheuttavat lisää paineita kunnan vähenevään tulorahoitukseen ja lisääntyviin menoihin.

Taloudelliset riskit

- Valtionosuuksien leikkaukset ja ansiotulojen heikko kehitys. Uhkana tulorahoituksen riittämättömyys ja velkaantuminen.
- Hallitsematon kustannuskehitys sekä puutteellinen menojen hallinta. Talouden ja toiminnan seurannassa on liian iso viive. Talouden seurantajärjestelmiä on kehitettävä, että niistä saadaan päätöksentekoon oikea-aikaista tietoa.
- Korkojen nousu tulevaisuudessa. Nykyinen korkotaso on maltillinen. Kunnan velkamäärä ei saa nousta määrättömästi, jotta mahdollinen koronnousu ei aiheuta hallitsemattomia korkomenoja.
- Erilaiset sopimusriskit edellyttävät sopimushallintaa, sopimusehtojen tarkentamista ja vakuuttamista.

Toiminnalliset riskit

- Tulevaisuuden palvelumallit
- Konserniyhtiöt ja niiden toimintaedellytykset
- Kunnan sisäisiä toiminnallisia riskejä ovat mm. henkilöstöriskit (esim. toimiminen yhden henkilön varassa), prosessien toimivuus, ICT-järjestelmien toimivuus
- Työhyvinvointi
- Resurssit

Vahinkoriskit

- Omaisuuden hoito ja ylläpito, korvausinvestoinnit
- Infran rakenteet, ympäristövahingot
- Luonnonilmiöt
- Vakuuttamisella pyritään poistamaan juuri omaisuuteen liittyviä riskejä. Kaikkien vahinkojen seurauksia ei kuitenkaan voi vakuuttamisella poistaa.

2. TALOUSARVION SITOVUUS JA SEURANTA

2.1 Talousarvion sitovuus ja tilivelvolliset

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät tehtävien ja toiminnan tavoitteiden määrärahat ja tuloarviot.

Toiminnalliset tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Toiminnan ja talouden yhteen kytkennän korostamisesta

seuraa, että määrärahan tai tuloarvioiden muutosten vaikutukset toiminnallisiin tavoitteisiin selvitetään. Mikäli tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden perusteista tapahtuneista muutoksista johtuen, on valtuuston hyväksyttävä myös tavoitteita koskevat muutokset.

Merkittävä muutos lainsäädännössä on, että kunnan on laadittava kuntastrategia, jossa päätetään kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista ja joka ohjaa taloussuunnitelman ja talousarvion laatimista. Taipalsaaren kunnan kuntastrategia vaatii päivittämistä. Päivittämistyö tehdään vuoden 2017 aikana.

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimitelmalle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitus-tarve katetaan. Toisaalta toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

Käyttötalousosa

Valtuustoon nähden sitovia eriä tehtäväaluekohtaiset sisäiset + ulkoiset toimintakulut määrärahoina ja vastaavasti ulkoiset + sisäiset toimintatuotot tuloarviona (bruttoperiaate).

Valtuustoon nähden sitovia ovat käyttötalouden yhteydessä mainitut toiminnalliset tavoitteet.

Toimielimet hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat. Toimielimet voivat siirtää käyttösuunnitelman hyväksymiseen liittyvää toimivaltaa edelleen alaisilleen viranhaltijoille.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuustoon nähden sitovat tulosvaikutteiset tuloarviot ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu tehtäväkohtaisissa käyttötalousosissa ja tulosbudjeteissa.

Tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat:
verotulot (kunnan tulovero, osuus yhteisöveron tuotosta, kiinteistövero)
valtionosuudet
rahoitustulot ja -menot

Investointiosa

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot, hankkeisiin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot, sekä niiden jaksottuminen tulevalle talousarviovuodelle 2017 sekä suunnitteluvuosille 2018–2019. Investointien aktivointiraja on 10 000 euroa.

Investointiosan sitovuustaso määräytyy toimialakohtaisesti hankkeittain. Valtuustoon nähden sitovana eränä huomioidaan yksittäisen hankkeen tulo- ja menoarviot bruttoperiaatteen mukaisesti.

Rahoitusosa

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat.

Rahoitusosan sitovia eriä ovat:

- antolainauksen muutokset
- lainakannan muutokset
- oman pääoman muutokset

Henkilöstöosa

Henkilöstöosassa esitetään kunnan ennakoitu henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstökulujen kehitys. Esitetty tieto ei ole sitova, vaan se on esitetty perustelutietona.

Konserniossa

Konserniosassa asetetut tavoitteet sitovat kunnan konsernijohtoa ja kunnan edustajia eri yhteisöissä.

Tilivelvollisia ovat seuraavat tehtäväalueiden toiminnasta ja taloudesta vastaavat toimielimet ja viranhaltijat:

Toimielin	Tehtäväalue	Toiminnasta ja taloudesta vastaava viranhaltija
Tarkastuslautakunta	Tarkastus ja arviointi	ei nimetty, toimielin vastaa
Kunnanhallitus	Hallintopalvelut Tukipalvelut Kehittämispalvelut Sosiaali- ja terveystaloudet	Hallintojohtaja Hallintojohtaja Kunnanjohtaja Kunnanjohtaja
Sivistyslautakunta	Sivistyspalveluiden hallinto Perusopetus Varhaiskasvatus Kulttuuri ja vapaa-aika	Sivistysjohtaja Sivistysjohtaja Varhaiskasvatuspäällikkö Sivistysjohtaja
Tekninen lautakunta	Teknisten palveluiden hallinto Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut Liikenneväylät Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet Kunnallistekniikka/vesihuoltolaitos	Tekninen johtaja Tekninen johtaja Tekninen johtaja Tekninen johtaja Tekninen johtaja

2.2 Talousarvion seuranta

Talousarvion toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden seuranta suoritetaan seuraavasti:

Arvio taloudellisten tavoitteiden toteutumasta tehtäväalueetasolla ja olennaisista toiminnan ja talouden poikkeamista talousarvioon verrattuna raportoidaan valtuustolle 1-6 kuukausilta.

Kunnanhallitukselle raportoidaan säännöllisesti:

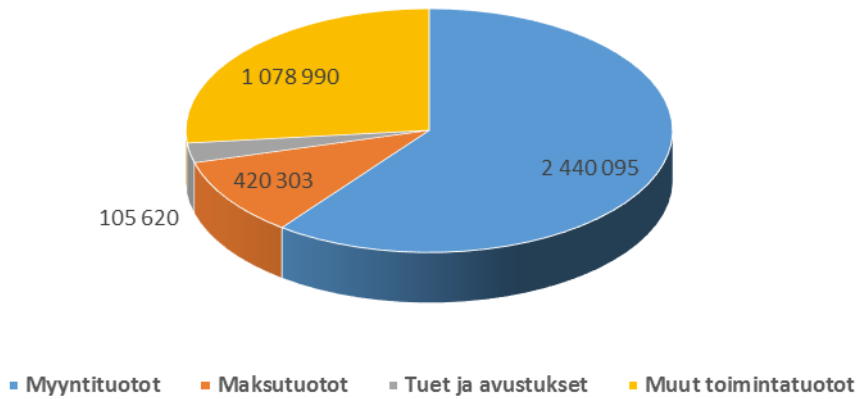
Käyttötalouden tehtäväaluekohtainen talouden toteutuminen, tuloslaskelman ja investointiosan talouden toteutuminen raportoidaan hallitukselle vähintään joka toinen kuukausi.

Konsernin tytäryhtiöiden talouden seuranta järjestetään samojen periaatteiden mukaan kuin kunnan talousarvion seuranta, ellei konserniohjeessa ole muuta määrätty. Raportointi hallitukselle ja valtuustolle suoritetaan puolivuosisiraportin muodossa tilinpäätöksen lisäksi.

3. KÄYTTÖTALOUSOSA

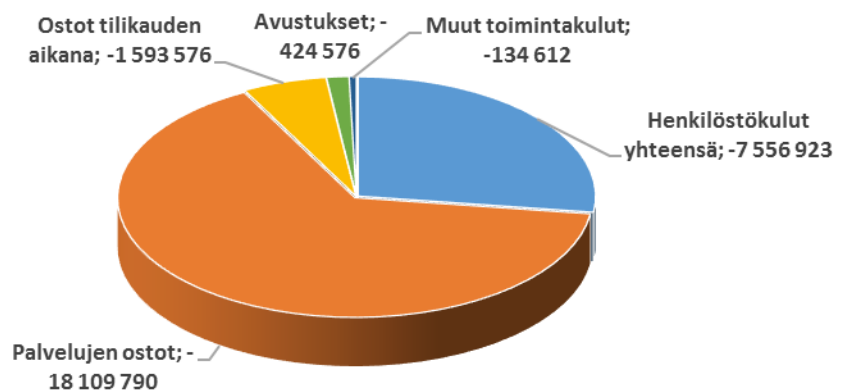
3.1 Toimintatuottojen ja -kulujen jakautuminen meno- ja tulolajeittain

Toimintatuottojen 2017 jakautuminen

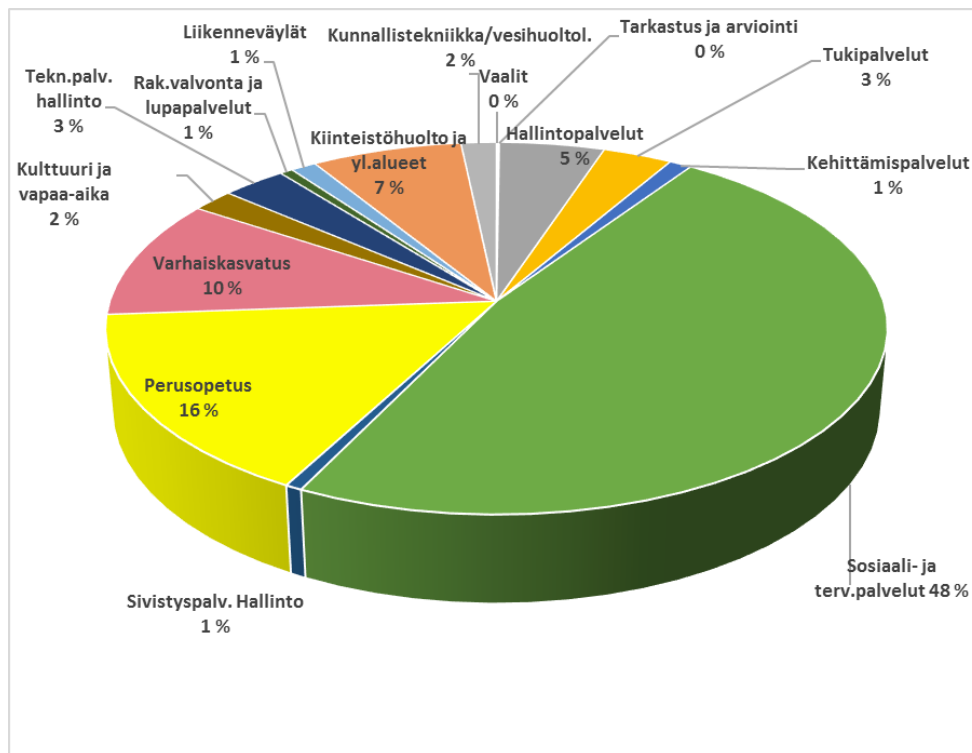
Kuvio: Sisäiset ja ulkoiset toimintatuotot, TA2017

Toimintakulujen jakautuminen

Kuvio: Sisäiset ja ulkoiset toimintakulut, TA2017

Toimintakulut tehtäväalueittain

Kuvio: Toimintakulut tehtäväalueittain, TA2017

3.2 Talousarvion sisäiset erät

Talousarvioon sisältyvät sisäisinä tuloina ja menoina seuraavien toimintojen kustannusten jaot:

- taloushallinto
- tietohallinto
- ruokapalvelut
- siivouspalvelut

3.3 Talousarvio ja -suunnitelma / Tuloslaskelma 2015–2019

	TP 2015	TarkTA 2016	Kh 2017	TS 2018	TS2019	muutos% Tatark/ TA 2017
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	2 542 716	2 611 420	2 440 095			-6,56
Maksutuotot	416 057	373 032	420 303			12,67
Tuet ja avustukset	172 705	116 510	105 620			-9,35
Muut toimintatuotot	1 017 696	613 480	1 078 990			75,88
Toimintatuotot yhteensä	4 149 174	3 714 442	4 045 008	4 145 008	4 245 008	8,90
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-5 729 315	-5 881 668	-5 915 243			0,57
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 522 926	-1 445 140	-1 434 830			-0,71
Muut henkilösivukulut	-342 921	-296 328	-206 850			-30,20
Henkilöstökulut yhteensä	-7 595 162	-7 623 136	-7 556 923			-0,87
Palvelujen ostot	-17 731 401	-18 354 818	-18 109 790			-1,33
Aineet, tarvikkeet, tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-1 355 111	-1 350 130	-1 593 576			18,03
Varast. lis (+) tai väh(-)						
Avustukset	-502 975	-429 500	-424 576			-1,15
Muut toimintakulut	-278 509	-196 250	-134 612			-31,41
Toimintakulut yhteensä	-27 463 158	-27 953 834	-27 819 477	-28 097 672	-28 378 648	-0,48
TOIMINTAKATE	-23 313 984	-24 239 392	-23 774 469	-23 952 664	-24 133 640	-1,92
Verotulot	18 515 934	18 834 000	18 770 000	19 157 000	19 570 000	-0,34
Valtionosuudet	5 597 566	5 651 100	6 200 000	6 200 000	6 200 000	9,71
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	23 876	22 500	23 500	23 500	23 500	4,44
Muut rahoitustuotot	4 586	57 000	4 500	4 500	4 500	-92,11
Korkokulut	-118 069	-144 500	-160 000	-212 000	-237 000	10,73
Muut rahoituskulut	-6 952	-6 200	-7 000	-7 000	-7 000	12,90
VUOSIKATE	702 957	174 508	1 056 531	1 213 336	1 420 360	505,43
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 563 005	-2 513 000	-1 900 000	-1 850 000	-1 700 000	-24,39
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	-860 048	-2 338 492	-843 469	-636 664	-279 640	-63,93
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	92 734	92 734	92 734	92 734	92 734	
Varausten lis.(-)tai väh.(+)						
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-767 314	-2 245 758	-750 735	-543 930	-186 906	-66,57

3.4. Tehtäväalueiden tuloarviot, määrärahat ja tavoitteet

100 Vaalit

Palvelusuunnitelma

Keskusvaalilautakunnan toiminnan keskeiset tavoitteet on määritelty vaalilaissa.

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	7 743		
TOIMINTAKULUT	-7 728		-21 440
TOIMINTAKATE	15	0	-21 440

Tehtäväalueen tavoitteet

Vaalilain määräysten toteutuminen

200 Tarkastus ja arviointi

Palvelusuunnitelma

Tarkastuslautakunnan toiminnan keskeiset tavoitteet on määritetty kuntalaissa. Tarkastuslautakunnan arviointityö tapahtuu arviointisuunnitelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta seuraa tilintarkastajan työohjelman toteutumista.

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT			
TOIMINTAKULUT	-12 932	-15 178	-15 290
TOIMINTAKATE	-12 932	-15 178	-15 290

Tehtäväalueen tavoitteet

Kuntalain 121 §:n mukaan

30 Konsernihallinto

300 Hallintopalvelut

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Hallintopalvelujen tehtävänä on avustaa valtuustoa, kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa kunnan toimialojen ja konserniin kuuluvien yhteisöjen johtamisessa ja toimintojen linjauksia koskevien kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Hallintopalvelujen tehtävänä on vastata mm. kuntakonsernin yleishallintoon, taloushallintoon, henkilöstöhallintoon, tietohallintoon, riskienhallintaan,

työllistämiseen ja hankintoihin liittyvistä tehtävistä sekä koordinoinnista kunnan eri toimialojen välillä.

Riskianalyysi

Konsernipalveluiden vuonna 2016 tekemässä riskianalyysissä merkittävimmiksi riskeiksi nousivat kuntastrategian ja toiminnan tavoitteiden osittainen ristiriitaisuus, kunnan heikkenevä talouden tilanne, valtakunnalliset merkittävät muutokset, joilla on vaikutusta kunnan tulorakenteeseen, tietojärjestelmiin liittyvät puutteet sekä henkilöstöresurssien niukkuus.

Konsernipalveluiden riskianalyysin tulokset ovat pitkälti yhteneviä muiden toimialojen riskianalyysin tulosten kanssa. Näiden havaintojen pohjalta vuoden 2017 talousarvioon on lisätty merkittävä panostus tietohallinnon ICT-ostopalvelun laajentamiseen sekä henkilöstöresurssin lisäämiseen. Samoin toiminnan ja talouden seurantarjestelmää on kehitettävä vuoden 2017 aikana vastaamaan päätöksenteon tarpeita. Tärkeimpänä tavoitteena koko kunnassa on kuitenkin kuntastrategian päivittäminen ja toiminnan järjestäminen tavoitteellisesti strategiaan pohjautuen. Näihin riskialueisiin reagoiden parannetaan kaikkien toimialojen tilannetta.

Kustannuspaikat

3000	Yleishallinto
3005	Henkilöstöhallinto
3010	Taloushallinto
3011	Valtuusto ja hallitus
3015	Tietohallinto
3020	Maa- ja metsätilat
3025	Omaisuuksien hallinta
3030	Yhteistoiminta
3035	Riskien hallinta
3040	Työllistäminen

Toiminnalliset muutokset

Tietohallinnossa on tunnistettu merkittävä riski henkilöstön vähäisyyden vuoksi. Talousarvio sisältää ICT-ostopalveluiden laajentamisen ja yhden henkilön lisäresurssin tietohallintoon. Työllistämässä selvitetään ns. pajatoiminnan aloittamista vuoden 2017 aikana. Työllisyyden hoitamisessa on edelleen myös varauduttu tukemaan kolmannen sektorin toimijoita sekä yrityksiä.

Toiminnan painopistealueet 2017–2019

1. Henkilöstön toimenkuvien uudistaminen / tarkentaminen, henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen
2. Toimenpiteet pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi
3. Käyttötalouden menokehityksen sopeuttaminen tuloihin ja palvelutarpeeseen
4. Tukipalvelujen tuottaminen tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti
5. Mittarien ja seurantaraporttien kehittäminen

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	954 590	720 660	784 580
TOIMINTAKULUT	-1 275 815	-1 309 373	-1 390 670
TOIMINTAKATE	-321 225	-588 713	-606 090

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Hallintosäännön päivitys	Valtuusto hyväksynyt huhtikuussa 2017	Uuden kuntalain mukainen hallintosääntö astuu voimaan 1.6.2017
Talouden riittävän ajantasainen seuranta ohjaa toimintaa ja päätöksentekoa	Talousraportit hallitukselle ja valtuustolle sovitussa aikataulussa	Raportointi tapahtunut sovitusti
Sisäisen valvonnan toteutus	Seurataan säännöllisesti määritellyjä riskialueita	Reagoidaan ajoissa mahdollisiin riskitilanteisiin
Konserniohjeen päivittäminen	Kuntaliiton suositusten mukainen ohje valmistuu kevään 2017 aikana	Uusi konserniohje
Varautumissuunnitelman päivittäminen	Valmis ja hyväksytty	Yleinen osa ja osastojen suunnitelmat
Työllistämisen työpajatoiminnan aloittaminen. Työpajatoiminnan tavoitteena on saada taipalsaarelaisia pitkäaikaistyöttömiä etenemään kohti palkkatyötä.	Työpajatoiminnan ammattitaitoinen vetäjä rekrytoidaan tammi-helmikuussa 2017 ja työpaja aloittaa varsinaisen toiminnan 1 kk kuluttua vetäjän palkkaamisesta. Työpajatoiminnasta aiheutuneet menot katetaan säästyneillä sakkomaksuilla.	Työpaja toimii ja sen erilaisissa tehtävissä/toimenpiteissä on keskimäärin 10 henkilöä/kk. Ns. sakkomaksut (kunnan Kelalle maksama osuus työmarkkinatuesta pienenee vastaavasti)

310 Tukipalvelut**Palvelusuunnitelma****Toiminnan tarkoitus**

Tukipalveluiden tehtäväalue vastaa ruoka- ja siivouspalveluiden järjestämiseen liittyvistä tehtävistä kunnassa.

Ruokapalvelut-yksikkö tuottaa keskitetysti ateriat kunnan omiin varhaiskasvatus- ja perusopetustoimipaikkoihin sekä mahdollisuuksien mukaan myös kunnan eri tilaisuuksien kahvi- ja/tai ruokatarjoilua.

Ruokapalvelut-yksikkö pitää ruokapalveluiden tason ja ruuan laadun hyvänä ja suositusten mukaisena.

Siivouspalvelut-yksikkö huolehtii kunnan kiinteistöjen siisteydestä siivousmitoituksen mukaisesti.

Kustannuspaikat

3100 Ruokapalvelut
3110 Siivouspalvelut

Toiminnalliset muutokset

Vehkatakaleen koulun peruskorjaus valmistuu ja toiminta uusissa tiloissa alkaa tammikuussa 2017. Ruoka- ja siivouspalveluiden järjestäminen Vehkatakaleella ja väliaikaisjärjestelyjen purkaminen.

Toiminnan painopistealueet 2017–2019

Keskuskeittiön toiminnan vakiinnuttaminen ja toimintatapojen yhdenmukaistaminen jatkuu. Siivouspalvelutehtävien sisällön selventäminen asiakkaille jatkuu. Sekä ruoka- että siivouspalveluiden kustannuslaskennan ja -tietoisuuden kehittäminen. Ruokasuositustietoisuuden lisääminen

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	878 500	895 160	916 601
TOIMINTAKULUT	-882 671	-895 341	-918 830
TOIMINTAKATE	-4 171	-181	-2 229

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Ruokapalvelujen tuottaminen hyväksytyihin ruokapalvelulinjauksiin pohjautuen.	Ruokapalvelulinjaukset hyväksyty vuoden 2017 aikana.	Ruokapalvelut tuotetaan jatkossa hyväksytyihin ruokapalvelulinjauksiin pohjautuen. Vuonna 2017 laaditaan ja hyväksytään em. linjaukset
Siivouspalvelujen toimintavarmuuden ylläpito	Sairauspoissaolojen määrä laskeva, tilaaja-tuottaja -keskustelut käydään syksyllä 2017	Työssä jaksamiseen panostetaan erilaisin toimenpitein (koulutus, asianmukaiset työvälineet). Työnkierto/sijaistukset eri kunnan toimipisteissä toimivat myös poikkeustilanteissa .

320 Kehittämispalvelut**Palvelusuunnitelma****Toiminnan tarkoitus**

Kehittämispalveluiden tehtäväalue vastaa maankäytön ja asumisen suunnittelusta, maanhankinnasta, tonttikaupasta, elinkeinoelämän edistämisestä, konserniohjauksesta, kuntatason kehittämishankkeista, joukkoliikenteestä sekä markkinoinnista. Kehittämisaoston nimittämä saaristoasiain toimikunta käsittelee vapaa-ajan asumiseen ja saaristoasioiden hoitoon liittyviä kysymyksiä.

Kustannuspaikat

3200	Kehittämispalveluiden hallinto
3205	Viestintä ja markkinointi
3210	Kehittämishankkeet
3250	Yhdyskuntasuunnittelu
3255	Valokuituverkon rakentaminen
3260	Joukkoliikenne
3270	Elinkeinoelämän edistäminen

Toiminnalliset muutokset

Kuntakonsernissa on tapahtunut merkittäviä muutoksia yhtiöittämisien muodossa. Konserniohjaukseen kuuluvat KOY Taipalsaaren asunnot, Taipalsaaren Lämpö Oy ja Saimaan Kuitu Oy. Yritysten toimintoja kehitetään edelleen tulevana talousarviovuotena voimakkaasti mm. investointien muodossa.

Toiminnan painopistealueet 2017–2019

1. Käynnistyneiden kaavoitushankkeiden toteuttaminen
2. Konsernin yhtiöiden toiminnan tukeminen
3. Kehittämishankkeiden edistäminen

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	7 041	6 750	6 000
TOIMINTAKULUT	-216 765	-367 156	-295 410
TOIMINTAKATE	-209 724	-360 406	-289 410

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Kuntastrategian uudistaminen	Hyväksytty syksyn aikana	Uusi kokoava kuntastrategia
Elinkeino-ohjelman päivitys	Sisällytetään kuntastrategiaan	Uudet painopistealueet
Konstunrannan kaavoituksen valmistuminen	Kaava hyväksytty kesään mennessä	Valmis kaava
Yksityisten kaavojen käsittely	Hyväksytty vuoden aikana	Virranniemi, Päiviönsaari
Konserniyhtiöiden tavoitteiden tukeminen	Seuraaminen ja konserniohjaus	Keskeisten tavoitteiden saavuttaminen
Sairaala-alueen ja Kutilan kehittäminen	Kehittämistoimien edistyminen	Sairaalan käyttö nykytasolla, Kutilasta kuntapäätökset
Sarviniemen alueen kehittäminen yhteistyössä maakuntaliiton, puolustusvoimien ja virkistysaluesäätiön kanssa	Alueen hallinta ja roolit selvillä kevään aikana	Tehty sopimukset alueen käytöstä
Pappilanniemen rakentuminen	Myytyjen tonttien määrä, kpl	5 kpl

330 Sosiaali- ja terveystaloudet**Palvelusuunnitelma**

Sosiaali- ja terveystaloudet ostetaan Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä vuosittain tehtävän palvelusopimuksen mukaisesti.

Kustannuspaikat

3300 Sote-palveluiden hallinto
3310 Eksote

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	350 733	390 000	160 000
TOIMINTAKULUT	-13 401 398	-13 689 075	-13 279 780
TOIMINTAKATE	-13 050 665	-13 299 075	-13 119 780

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Hyvinvointiaseman toiminta	Palvelupiste toiminnassa täysimääräisesti kevään aikana	Sotepalvelut hv-asemalla
Tehostettu palveluasuminen	Yksikkö toinnassa 6/ 2017	Kaikki asumispaikat täytetty
Pitkäaikaistyöttömyyden ehkäiseminen	Pienennetään kunnan sakkomaksuja	Kunnalla keskimäärin 10 tukityöllistettyä
Kuntoutus	Kotikuntoutuksen toimivuus	Laitospaikkojen kasvun hillintä
Hyvinvoinnin edistäminen	Strategiassa on nimetty selkeät hyvinvoinnin edistämisen painopistealueet	Strategia ohjaa suunnitelmallisesti hyvinvoinnin edistämisen käytännön toimenpiteitä
Sähköinen hyvinvointikertomus	Valtuustokauden 2017-2020 laaja sähköinen hyvinvointikertomus on tehty ja hyväksytty valtuustossa	Sähköinen hyvinvointikertomus on käytössä ja työkalua hyödynnetään terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteitä nimettäessä
Sähköiset hyvinvointipalvelut	Hyvinvointiasemalla opastus	Varaudutaan suomi.fi asiointiin

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
Konsernihallinto yhteensä			
TOIMINTATUOTOT	2 190 864	2 012 570	1 867 181
TOIMINTAKULUT	-15 776 649	-16 260 945	-15 884 690
TOIMINTAKATE	-13 585 785	-14 248 375	-14 017 509

40 Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden tehtävänä on tukea ja kannustaa kuntalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia luomalla edellytyksiä tasokkaaseen koulutukseen, varhaiskasvatukseen ja monipuoliseen vapaa-aikaan

400 Sivistyspalveluiden hallinto

Palvelusuunnitelma

Sivistyspalveluiden hallinnon tehtävänä on avustaa sivistyslautakuntaa toimialan johtamisessa ja toimintojen linjauksia koskevien päätösten valmistelussa ja täytäntöönpanossa.

Sivistyspalveluiden hallinnon tehtäväalue vastaa sivistyslautakunnan hyvinvointijaoston ohjauksessa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevista tehtävistä.

Riskianalyysi

Sivistystoimen vuonna 2016 tehdyssä riskianalyysissä merkittävämmät riskit liittyvät strategian ja toiminnan osittaiseen kohtaamattomuuteen sekä strategian seurantajärjestelmien puuttumiseen, päätöksenteon säädösten sekä määräysten riittämättömyyden tuntemiseen. Toimialalla varaudutaan kehittämään selkeämpiä toimintaan liittyviä mittareita strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Merkittäviksi henkilöstöön liittyviksi riskeiksi nousivat henkisesti ja fyysisesti kuormittavat työtehtävät, henkilöstöresurssien riittämättömyys ja varahenkilöjärjestelmän puutteellisuus. Edellä mainittuja riskejä voidaan minimoida työympäristöjen ergonomian parantamisella ja työhyvinvoinnin huomioisella. Esimiehille voidaan nimetä varahenkilöt ja määritellä työtehtävät selkeämmiksi. Esimiehille tulee järjestää kohdennettua koulutusta. Kuntarekry-ohjelmaa voidaan hyödyntää tehokkaammin rekrytoinnissa. Sivistystoimessa viestintää ja palveluja on sähköistetty viime vuosina joten tietojärjestelmien toimivuus ja ajantasaisuus on myös merkittävä riski. Omaisuusriskiksi nousi kiinteistöjen kunnossapitoon liittyvät rajapintaongelmat, joita voidaan parantaa teknisen toimialan yhteistyötä lisäämällä.

Kustannuspaikat

4000	Sivistystoimen hallinto
4001	Hyvinvoinnin edistäminen
4002	Järjestöavustukset
4003	Nuorisovaltuusto
4004	Vanhusneuvosto

Toiminnan painopisteet 2017 – 2019

- osallisuutta edistävät toimenpiteet
  - hyvinvointipalvelut
    - liikunta- ja ulkoilupaikkojen kehittäminen
    - mm. liikuntaneuvonta ja -ohjaus
  - tapahtumajärjestelyt yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa (Taipalsaari-päivät)
  - nuorisovaltuusto edustaa viiteryhmiä päätösprosesseissa
  - vanhusneuvosto edustaa viiteryhmiä päätösprosesseissa
- järjestöavustusten vastikkeellisuus

Tehtävääalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT			
TOIMINTAKULUT	-177 296	-174 905	-172 750
TOIMINTAKATE	-177 296	-174 905	-172 750

Tehtävääalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Tehtävääalueiden perustyön tukeminen ja kehittäminen	Käydyt kehityskeskustelut	Yksi keskustelu / työntekijä / vuosi
Koko sivistystoiminnan henkilöstö voi hyvin työssään.	Henkilöstökysely	Henkilöstö voi hyvin, sairaspoissaolot eivät lisäänty.
Palvelut toteutetaan tehokkaasti ja tuloksellisesti talousarvion puitteissa.	Talousarvioraami	Vuoden 2017 talousarvio.

470 Perusopetus**Toiminnan tarkoitus**

Perusopetuksen tehtävääalue vastaa kunnan perusopetuksesta.

Kustannuspaikat

4700	Perusopetuksen hallinto
4705	Perusopetuksen oppilaskuljetukset
4710	Perusopetuksen kehittämishankkeet
4720–4760	Koulujen kustannuspaikat (Saimaanharjun yhtenäiskoulu, Kirkonkylän koulu ja Vehkataipaleen koulu)

Toiminnan painopisteet 2017 – 2019

- opetussuunnitelmauudistuksen vienti käytännön työhön
  - paikallisen opetussuunnitelman jalkauttaminen
- koulunkäynnin turvaaminen mahdollisimman häiriöttömänä väistö- ja rakennusaikana

Tehtävääalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	120 530	82 200	63 000
TOIMINTAKULUT	-4 531 071	-4 541 545	-4 451 744
TOIMINTAKATE	-4 410 541	-4 459 345	-4 388 744

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto	Uudet opetusmenetelmät käytössä. Uudistettu	Sovelletaan uutta opetussuunnitelmaa luokilla 1-7.
Koulukiinteistöt tukevat perusopetuksen tavoitteiden saavuttamista	Opetus pystytään toteuttamaan opetussuunnitelman mukaisesti.	Opetussuunnitelman edellyttämiä oppimista edistäviä työtapoja laajasti käytössä luokilla 1-7.
Henkilöstö voi hyvin ja voi keskittyä keskeisiin työtehtäviinsä	Säännölliset kehityskeskustelut. Poissaolojen määrä.	Henkilöstön työmotivaatio hyvä. Sairaspoissaoloissa ei merkittävää muutosta.
Kustannustehokkaat palvelut	Kuntaliiton seurannan mukaiset käyttötalouden	Manner-Suomen keskiarvon 8816 euron mukainen.

480 Varhaiskasvatus**Palvelusuunnitelma**

Varhaiskasvatuksen tehtäväalue vastaa kunnalle kuuluvista lasten varhaiskasvatus, esiopetus, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sekä lasten kotihoidon- ja yksityisen hoidon tuen tehtävistä.

Kustannuspaikat

4800 Varhaiskasvatuksen hallinto
 4801 Varhaiskasvatuksen ostopalvelut
 4802 Esiopetuksen ostopalvelut
 4803 Varhaiskasvatuksen kehittämishanke
 4804 EHA aamu- ja iltapäivätoiminta
 4805 EHA päivähoito
 4840 Saimaanharjun päivähoito
 4842 Saimaanharjun esiopetus
 4844 Saimaanharjun vuoroahoito
 4846 Saimaanharjun iltapäivätoiminta
 4850 Kirkonkylän päivähoito
 4852 Kirkonkylän esiopetus
 4854 Kirkonkylän iltapäivätoiminta
 4860 Vehkataipaleen päivähoito
 4862 Vehkataipaleen esiopetus
 4864 Vehkataipaleen iltapäivätoiminta
 4880 Perhepäivähoito
 4890 Kotihoidontuki

Toiminnan painopisteet 2017 – 2019

Tehtäväalue muodostuu kahdesta toimintakokonaisuudesta: Kirkonkylä-Vehkataipale ja Saimaanharju-Konstu, joita johtavat päiväkodinjohtajat. Molempiin palvelukokonaisuuksiin kuuluvat päivähoito, esiopetus ja koululaisten iltapäivätoiminta. Vuoroahoitoa

toteutetaan Saimaanharjulla. Toimintoja kehitetään uusien yhteisöjen ja opetussuunnitelmauudistusten sekä lakimuutosten edellyttämin toimenpitein.

Varhaiskasvatuksen palveluiden tarve vaikuttaa vakaalta, uusien päiväkotikiinteistöjen käyttöönotto on vastannut hyvin palvelutarpeeseen. Palveluihin hakeutuvien lasten ikärakenne vaikuttaa tehtäväalueen toiminnan organisointiin. Syksyllä 2016 pienten 1-3-vuotiaiden lapsiryhmien määrää on lisätty kahdella ja 3-5- vuotiaiden ryhmät vähentyneet yhdellä. Toimintaa organisoidaan olemassa olevalle henkilöstöllä ja tiloilla. Esiopetusta tarjoavien ryhmien osalta henkilöstörakenne on muutettu kaksi-opettajaiseksi. Lisäksi on palkattu 3 hlöä määräaikaista.

Yleinen työmarkkinatilanne ja suunnitteilla olevat lainsäädännön muutokset voivat vaikuttaa tehtäväalueen talouteen tulevan vuoden aikana.

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	392 837	367 122	388 245
TOIMINTAKULUT	-2 831 766	-2 891 119	-2 898 628
TOIMINTAKATE	-2 438 929	-2 523 997	-2 510 383

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Asiakasmaksuohjeiden ja järjestelmän kehittäminen uutta lainsäädäntöä vastaavaksi	Sivistyslautakunta hyväksynyt uudistukset	Käyttöönotto viimeistään 1.3.2017.
Varhaiskasvatussuunnitelman uudistaminen	Sivistyslautakunta hyväksynyt suunnitelman kesällä	Käytössä 1.8.2017.
Läsnäolojärjestelmän edelleen kehittäminen	Kehittämissuunnitelman laadittu	Kehittämissuunnitelma valmiina vuoden 2018 talousarvioon.
Kustannustehokkaat palvelut	Kuntaliiton seurannan mukaiset käyttötalouden	Manner-Suomen vuosikeskiarvon 6226 euron mukainen.

490 Kulttuuri ja vapaa-aika**Palvelusuunnitelma**

Kulttuurin ja vapaa-ajan tehtäväalue vastaa kunnan kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso- ja vapaa-aikapalveluista.

Kustannuspaikat

4900	Kirjasto
4910	Museo- ja näyttelytoiminta
4920	Taiteen perusopetus
4930	Kansalaisopisto
4940	Muut kulttuuripalvelut
4949	Kulttuuripalveluiden kehittämishankkeet
4950	Liikuntapalvelut
4952	Nuorisopalvelut
4954	Muut vapaa-aikapalvelut
4956	Vapaa-aikapalveluiden kehittämishankkeet

Toiminnan painopisteet 2017 – 2019

- kirjastoyhteistyön kehittäminen osana Heili-yhteisvarausjärjestelmää
- Röytyn talon ja alueen kehittäminen matkailu- ja museokohteena
- tapahtumatarjonnan kehittäminen ja vakinaistaminen huomioiden kunnan eri kohderyhmät
  - yhteistoiminnan edistäminen
- liikuntapalveluiden kehittämisen avulla kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen
- nuorisovaltuuston toiminta
- nuorisotalon toiminnan vakiinnuttaminen

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	51 503	35 450	40 150
TOIMINTAKULUT	-545 171	-584 090	-554 859
TOIMINTAKATE	-493 668	-548 640	-514 709

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Kirjasto		
Heili-yhteistyön häiriötön sujuvuus	Seuranta kirjastossa: häiriöitä / kuukausi	Max 1 / kk
Kirjaston järjestämät tapahtumat	Tilastointi kirjastossa: osallistujat / vuosi	700 osallistujaa / vuosi
Lainaukset	Lainat kpl / vuosi / asukas	14,2 kpl
Liikunta ja vapaa-aika		
Liikuntapalvelut		
Kirkonkylän kuntosalin käyttömäärät vakiintuvat hyvälle tasolle	sähköinen seuranta (kpl)	Käyttökertojen määrä 450 kpl/kk, lunastettuja kortteja 200 kpl
Hyvinvointitoiminnot (vapaa-aikasektori)	seuranta (ryhmien määrä, osallistujien määrä)	Pyritään luomaan säännöllistä ja jatkuvaa toimintaa hyvällä tilojen käyttöasteella; uusien avauksien ja toimintatapojen kokeileminen.
Aktiivisesti toimivat ryhmät	Ryhmien ja osallistujien lukumäärä	Ryhmiä 3 kpl/kevät + 3 kpl/syysy, osallistujia 7 kpl/ryhmä, lisäksi käynnistetään 1 kpl vertaisveturiryhmiä
Yhteistyö Eksoten palvelutuotannon kanssa on toimivaa	Palaverit ja asiakaskyselyissä saatu palaute	Yhteistyö ja yhteydenpito on säännöllistä.
Nuorisotoimi		
Yleinen nuorisotyö		
Koulunuorisotyön kehittäminen	Nuorisotalon ja - työntekijöiden käyttö kouluajalla tuntimäärä	20 tuntia/kk
Nuorisotalotyön kehittäminen (13-17-v.)	kävijämäärät, talotyön arviointi	700 käyntikertaa/kk, (keskimäärin 40 nuorta/ilta) (koulujen loma-aikoina vähemmän), itsearviointi ja palaute: hyvä/kiitettävä
Etsivä nuorisotyö		
7. luokkalaisten ryhmäytys edesauttaa nuorten kanssa tehtävää työtä	Oppilaiden osallistumisprosentti	100 %
9. luokkalaisten kontaktointi ennen perusopintojen päättämistä	Oppilaiden osallistumisprosentti	Etsivä nuorisotyö tulee koko ikäluokalle tutuksi ennen toiselle asteelle siirtymistä.
Asiakasyhteydenotot ja nuorten tavoittaminen tarpeen mukaista	% / ikäluokka	Tavoitteena saada kontakti jokaiseen potentiaaliseen etsivän asiakkaaseen.
Nuorisotakuun tavoitteiden täytyminen kunnassa.	Jatko-opintoihin sijoittuneet/kontaktoidut	Kaikki etsivän nuorisotyötekijän palveluja tarvitsevat saavat tukea.

Kulttuuripalvelut

Röytyn kävijämäärän lisääminen	Seuranta (mm. vieraskirja), kävijät lkm	Röytyssä kesän aukioloaikana min. 2600 kävijää
Taipalsaari-päivien kehittäminen	Tapahtumat ja kävijämäärät, toimijoiden lkm	Päivien tuottaminen tapahtuu yhteistyössä paikallisten yhdistysten ja urheiluseurojen kanssa. Osallistujamäärät selvässä kasvussa.

Sivistyspalvelut yhteensä

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	564 870	484 772	491 395
TOIMINTAKULUT	-8 085 304	-8 191 659	-8 077 981
TOIMINTAKATE	-7 520 434	-7 706 887	-7 586 586

50 Tekniset palvelut

Teknisten palveluiden tehtävänä on vastata rakennusvalvonta- ja lupapalveluista sekä kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta ja rakennuttamisesta, kunnan omistaman rakennetun ympäristön (kadut, verkostot, puistot, leikkikentät, satamat, muut yleiset alueet sekä rakennukset ja rakennelmat) kunnossapito- ja käyttötehtävistä sekä vesi- ja viemärlaitoksen ylläpitämisestä. Teknisten palveluiden toimiala vastaa lisäksi Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen, Etelä-Karjalan maaseututoimen sekä Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ja Etelä-Karjalan jätehuollon sopimusohjauksesta.

500 Teknisten palveluiden hallinto

Toiminnan tarkoitus

Teknisten palveluiden hallinnon tehtävänä on avustaa teknistä lautakuntaa toimialan johtamisessa ja toimintojen linjauksia koskevien päätösten valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Teknisten palveluiden hallinto vastaa lisäksi alueellisen pelastustoimen, maaseututoimen, jätehuollon sekä seudullisen ympäristötoimen sopimusohjauksesta.

Riskianalyysi

Toimintaympäristön aiheuttamia riskejä myös teknisessä toimessa ovat lainsäädännön ja tulevan maakuntauudistuksen tuomat muutokset ja uudistukset. Näihin on varauduttava riittävillä resurssoinneilla ja selkeillä tehtäväkuvilla, sekä vastuutettava oma henkilöstö ja ulkoiset toimijat toimimaan ohjeistuksien ja sopimusten mukaisesti.

Taloudellisina riskeinä merkittävimpiä on riittämätön talouden seuranta ja siihen reagointi muutostilanteissa. Ei osata tunnistaa riskejä riittävän ajoissa ja reagoimisaikaa jää liian vähän. Taloudellisena riskinä on pidettävä myös huonoja sopimuksia ja huonosti kilpailutettuja urakoita. Näihin pystytään varautumaan henkilöstön riittävällä osaamisella ja kouluttautumisella.

Henkilöressurssien riittävyys kiristyneessä taloudellisessa tilanteessa on riskitekijänä jo valmiiksi hyvin kapealla henkilöstömäärällä.

Omien rakennusten ja rakenteiden oikea-aikainen kunnossapito on riskitekijänä ja näitä riskejä pyritään pienentämään suunnitelmallisuudella ja luomalla kiinteistöihin kunnolliset pitkäntähtäimen suunnitelmat ja huoltokirjat. Yhdyskuntatekniikan, katujen ja liikenneverkkojen korjausvelan kasvu on merkittävä riski ja näitä pyritään pienentämään investoimalla joka vuosi katuverkkojen saneeraamisella niin katuvalaistuksien osalta kuin pinnotteiden.

Rakennuttamisen osalta on keskeistä energiatehokkuus, ympäristön huomioon ottaminen sekä käyttäjilleen terveelliset ja toimivat rakennukset ja ympäristöt.

Kustannuspaikat

6000	Hallinto
6004	Maaseututoimi
6005	Ympäristötoimi
6006	Jätehuolto
6020	Palo- ja pelastustoimi

Toiminnan painopistealueet 2017 – 2019

- rakennushankkeiden laadukas toteuttaminen ja toiminnallisten muutosten ennakointi
- energiatehokkuus uudisrakentamisessa ja peruskorjauksissa
- hankintamenettelyyn panostaminen

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	11 579	7 800	7 800
TOIMINTAKULUT	-730 824	-761 809	-850 316
TOIMINTAKATE	-719 245	-754 009	-842 516

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Palvelut toteutetaan kokonaistaloudellisesti valtuuston asettamien määrärahojen puitteissa.	Käyttötalouden ja investointihankkeiden taloudelliset raamit	Vuoden 2017 talousarvio
Kiinteistöveroselvityksen käynnistäminen ja pilottialueen toteutus	Pilottialueen tulokset	2017
Teknisen toimien organisaatiomallin laatiminen	Organisaatiomalli	2017
Energiatehokkuuden parantaminen ja tätä tukevien suunnitelmien luominen	Suunnitelmat	2017

570 Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut**Toiminnan tarkoitus**

Rakennusvalvonnan päätehtävä on ohjata ja valvoa kaavojen ja rakennusjärjestyksen noudattamista ja huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä ja rakennustyön viranomaisvalvonnasta sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa.

Kustannuspaikat

6700 Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut

Toiminnalliset muutokset

Maa-aineslain mukaiset lupa- ja valvontaviranomaisen tehtävät siirtyvät Lappeenrannan seudun ympäristölautakunnan vastuulle vuoden 2016 aikana. Muutos johtuu sekä lakimuutoksesta, joka astui voimaan 1.1.2016, että kunnan ja ympäristötoimen sopimusmuutoksesta. Vuoden 2017 aikana aloitetaan kiinteistöveroselvitys, jonka tavoitteena on saattaa kunnan kiinteistötietojärjestelmä ajantasalle.

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	109 460	66 000	80 000
TOIMINTAKULUT	-123 177	-118 831	-171 010
TOIMINTAKATE	-13 717	-52 831	-91 010

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Katselmusjonojen purku	2006 - 2010 tekemättä jääneiden katselmusten määrä	Vähennetään tekemättä jääneitä katselmuksia 50 %
Rakennuslupien käsittelyn tehostaminen	Luvan käsittelyaika	Enintään yksi kuukausi

575 Liikenneväylät**Toiminnan tarkoitus**

Liikenneväylät -tehtäväalue vastaa kunnan kaava- ja yksityisteihin liittyvien asioiden hoitamisesta. Liikenneväyliä kehitetään ja toimitaan sovitulla tavalla liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaisesti. Kunta avustaa yksityisteitä, jolloin tiehoitokunnat voivat pitää yksityistieverkkoa kunnossa. Kaavateiden ylläpito teetetään ostopalveluna.

Kustannuspaikat

6750	Kaavatiet
6755	Yksityistiet, haja-asutusalue

Toiminnalliset muutokset

Kunnan kaavateiden kunnossapitomäärärahaa ja yksityistieavustuksia on vuodelle 2017 leikattu.

Toiminnan painopistealueet 2017 – 2019

Vuoden 2017 tavoitteena on jatkaa liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaisesti määriteltäviä kehittämiskohteita.

Katuvalaistuksen uusiminen ja rakentaminen jatkuu. Vanhat elohopeapohjaiset katulampit korvataan energiatehokkailta valaisimilla.

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	1 037	1 000	750
TOIMINTAKULUT	-390 323	-344 970	-338 460
TOIMINTAKATE	-389 286	-343 970	-337 710

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Tievalaistuksen rakentaminen ja saneeraminen energiatehokkaammaksi kehittämällä valaistuksen ohjausjärjestelmää, sekä korvaamaan elohopeahöyry-lamput EU-direktiivit täyttäviin valaisimiin	Energiankulutus	-15 %
Liikenneverkoston kuntotason parantaminen ja vuosittaisen saneeraamisohjelman luominen	Toteutuksen vuosittaisen määrärahan puitteissa ja suunnitelman luonti	2017

580 Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet**Toiminnan tarkoitus**

Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet -tehtäväalue vastaa kunnan rakennetun ympäristön (kadut, puistot, leikkikentät ja muut yleiset alueet), sekä rakennusten ja rakennelmien kunnossapito- ja käyttötehtävistä.

Kustannuspaikat

6800	Kiinteistöhuolto (yhteiset kustannukset kaikille kiinteistöille)
6801–6845	Rakennuksittain kunnan eri kiinteistöt omilla kustannuspaikoilla
6850	Puistot ja yleiset alueet
6852	Laiturit ja maapaikat

Toiminnalliset muutokset

Kiinteistöjen kunnossapitomäärärahoja on karsittu vuodelle 2017.

Kunta osti Taipalsaaren sairaala-alueen rakennuksineen 2.5.2016, jolloin kunnossapidettävien tilojen määrä on jälleen kasvanut.

Toiminnan painopistealueet 2017 – 2019

Olemassa olevien rakennusten huolto ja kunnossapito

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	718 088	562 300	1 057 882
TOIMINTAKULUT	-1 830 761	-1 792 149	-1 992 360
TOIMINTAKATE	-1 112 673	-1 229 849	-934 478

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Kunnan kohteiden peruskorjaussuunnitelman laatiminen	Suunnitelmat kunnan kohteisiin	2017
Energian kulutuksen pienentäminen	Energiankulutus	-10 %
Yleistenalueiden kuntotason kohottaminen ja vuosittaisen saneeraamishjelman luominen	Toteutuksen vuosittaiset määrärahan puitteissa ja suunnitelman luominen	2017
Kunnossaolevat kohteet	Vikojen korjausaika	1 vrk

590 Kunnallistekniikka/vesihuoltolaitos**Palvelutuotanto**

Vesihuoltolaitoksen tehtäväalue vastaa vesi- ja viemärlaitoksen ja verkostojen ylläpidosta ja huoltotehtävistä sekä uusien alueiden vesi- ja viemärlaitteiden rakentamisesta.

Toiminnan painopistealueet 2017 – 2019

Etäluettavien vesimittareiden käyttöönotto asteittain.

Kustannuspaikat

6910 Vesihuoltolaitos

Tehtäväalueen talous

	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	545 533	580 000	540 000
TOIMINTAKULUT	-505 460	-468 293	-467 930
TOIMINTAKATE	40 073	111 707	72 070

Tehtäväalueen tavoitteet

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Vesilaitoksen varautumissuunnitelman luominen	Suunnitelmat	2017
Sopimusten päivittäminen ja luominen	Kokonaistaloudelliset sopimukset, Jätevesisopimuksen päivitys	2017
Toimiva verkosto	Verkostoon pumpattu vesi m ³ / laskutettu vesi m ³	Veden kokonaishukan väheneminen vuodesta 2016
Häiriötön vedenjakelu	Häiriöiden määrä	0

Tekniset palvelut yhteensä	TP 2015	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	1 385 697	1 217 100	1 686 432
TOIMINTAKULUT	-3 580 545	-3 486 052	-3 856 806
TOIMINTAKATE	-2 194 848	-2 268 952	-2 133 644

Kunta käyttötalous yhteensä	TP 2016	TA 2016	Kh 2017
TOIMINTATUOTOT	4 149 174	3 714 442	4 045 008
TOIMINTAKULUT	-27 463 158	-27 953 834	-27 819 477
TOIMINTAKATE	-23 313 984	-24 239 392	-23 774 469

4. TULOSLASKELMAOSA

4.1 Tuloslaskelmaosan tuloarviot ja määrärahat

	TP2015	TA2016	KH2017
		sis.muut.	
Kunnan tulovero	16 103 106	16 436 000	16 360 000
Kiinteistövero	1 703 515	1 726 000	1 708 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	709 313	672 000	702 000
Verotulot	18 515 934	18 834 000	18 770 000
Valtionosuudet	5 597 566	5 651 100	6 200 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-96 559	-71 200	-139 000
Korkotuotot talletuksista	7 420	8 000	8 000
Korkotuotot antolainoista	16 405	12 500	13 500
Muut korkotuotot	51	2 000	2 000
Korkotuotot	23 876	22 500	23 500
Osinkotuotot ja osuuspo korot	1 624	1 700	1 700
Viivästyskorkotulot	2 942	3 000	2 800
Korvaus jäännöspääomasta	0	52 300	
Muut rahoitustuotot	20		
Muut rahoitustuotot	4 586	57 000	4 500
Korkokulut lainoista	-118 069	-144 500	-160 000
Korkokulut	-118 069	-144 500	-160 000
Viivästyskorkomenot	-436	-200	-200
Muut rahoituskulut	-6 516	-6 000	-6 800
Muut rahoituskulut	-6 952	-6 200	-7 000
Korvaus jäännöspääomasta TA2016 sisältää 12/2016 valtuustolle poistettavaksi esitettävän erän.			
Erän peruste on poistunut vesilaitoksen eriyttämisen myötä.			

Rahoitustuotot ja – kulut

Rahoitustuottoina tuloslaskelmassa käsitellään arvioidut korkotuotot ja muut rahoitustuotot. Korkotulona on budjetoitu antolainoista, muista sijoituksista ja talletuksista sekä maksuliikennetileiltä talousarviovuonna saatavat tuloarviot (yhteensä 23 500 €). Muina rahoitustuottoina on budjetoitu mm. verotilityskorot, osingot ja osuuspääomien korot (yht. n. 4 500 €).

Rahoituskuluina on budjetoitu arvioidut korkomenot ja muut rahoitusmenot. Korkomenoja ovat pitkäaikaisista lainoista ja lyhytaikaisista lainoista talousarviovuodelta maksettavat korot (yht. n. 160 000 €). Muita rahoitusmenoja ovat mm. verotilityskorot ja viivästyskorot (yht. n. 7 000 €).

Tilinpäätössiirrot

Budjetoitavia tilinpäätössiirtoja ovat erät, joiden toteutuminen on arvioitavissa talousarviota laadittaessa. Tällaisia eriä ovat muun muassa investointivaruksen purkaminen ja siihen liittyvä poistoeron muodostaminen koskien talousarviovuonna toteutettavia investointihankkeita. Myös aiemmin toteutuneisiin investointeihin liittyvä poistoeron purkaminen budjetoidaan tilinpäätössiirtoina.

Vuoden 2017 talousarvioon on budjetoitu edelleen tilinpäätössiirtona poistoeron vähennys (parantaa tulosta) 92 734 euroa.

5. RAHOITUSOSA

5.1 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

	TP 2015	TA2016 alkup	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	+/- 702 957	203 008	1 056 531	1 213 336	1 420 360
Satunnaiset erät	+/-	-			
Tulorahoituksen korjauserät	+/- - 356 635	- 300 000	- 100 000	- 100 000	- 100 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	- -9 708 314	- 2 266 000	-1 465 275	-4 133 400	- 2 977 490
Rahoitusosuudet investointeihin	+ 565 000	50 000	25 000		40 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+ 369 793	520 000	150 000	150 000	170 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	+/- -8 427 198	- 1 792 992	- 333 744	-2 870 064	- 1 447 130
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	2 203	- 200 000	-	-	-
Antolainasaamisten lisäykset	- - 200 000	- 200 000			
Antolainasaamisten vähennykset	+ 202 203				
Lainakannan muutokset	6 756 902	1 989 945	810 458	2 685 458	1 639 944
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+ 8 500 000	3 500 000	2 500 000	4 500 000	3 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- -1 043 098	- 1 510 055	-1 689 542	-1 814 542	- 1 860 056
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/- - 700 000	-			
Oman pääoman muutokset	+/- -	-		-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/- - 268 748	-			
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/- -1 936 842	- 3 047	476 714	- 184 606	192 814
Rahavarat 31.12.	273 699	270 652	526 714	342 108	534 922
Rahavarat 1.1.	-2 210 540	273 699	50 000	526 714	342 108
Pitkäaikainen laina 31.12. €	14 545 289	16 535 234	17 345 692	20 031 150	21 671 094
Pitkäaikainen laina per asukas (4800 as)	3 021	3 445	3 614	4 173	4 515

Antolainauksen muutokset

Antolainauksen muutoksena budjetoidaan taseen pysyvien vastaavien Sijoituksiin kuuluvien lainasaamisten lisäykset ja vähennykset. Vaihtuvien vastaavien lainasaamisten muutokset budjetoidaan rahoitusosassa Vaikutus maksuvalmiuteen -erässä tai ne voidaan budjetoida sitä ennen omana Muut lainasaamisten muutokset -eränä.

Antolainasaamisten lisäykseen budjetoidaan arvio suunnitelmakaudella myönnettävistä antolainoista. Antolainasaamisten vähennykseen budjetoidaan antolainojen suunnitelmakauden lyhennykset.

Antolainauksen muutoksiin budjetoidaan myös sisäinen lainananto ja antolainan palautukset koskien kunnan liikelaitosta ja muuta taseyksikköä. Antolainauksen muutokset -erä on sitova valtuustoon nähden.

Vuodelle 2017 ei ole budjetoitu antolainauksen muutoksia.

Lainakannan muutokset

Lainakannan muutoksiin budjetoidaan pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys sekä lyhytaikaisten lainojen muutos. Pitkäaikaisten lainojen vähennyksenä budjetoidaan kunnan pitkäaikaisten lainojen lyhennykset talousarviovuoden aikana. Lyhytaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset budjetoidaan nettomääräisenä.

Lainakannan muutokset -erä on sitova valtuustoon nähden kokonaizeränä.

Vuodelle 2017 on budjetoitu pitkäaikaisten lainojen vähennyksenä -1 689 542 euroa ja vastaavasti uutta vierasta pääomaa arvioidaan tarvittavan 2 500 000 euroa. Näin ollen valtuustoon nähden sitovaksi eräksi muodostuu 810 458 euroa.

Oman pääoman muutokset

Kunnassa oman pääoman muutoksiin siirretään kunnan muun taseyksikön peruspääoman lisäys, joka oikaisee edellä investointimenoihin merkityn kunnan pääomasijoituksen muuhun taseyksikköön. Vastaavasti muun taseyksikön peruspääoman alentaminen merkitään oman pääoman vähentymisenä.

Oman pääoman muutokset -erä on sitova valtuustoon nähden kokonaizeränä.

Vuodelle 2017 ei ole budjetoitu eriä oman pääoman muutoksiin.

6. HENKILÖSTÖOSA

6.1 Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä 31.12.			
Vakinaiset, määräaikaiset			
	TP 2015	TP ENN. 2016	TA 2017
Konsernihallinto	29	26,5	29
<i>Siitä:</i>			
<i>Hallintopalvelut</i>	8	7	9
<i>Tukipalvelut</i>	20	18,5	19
<i>Kehittämispalvelut</i>	1	1	1
<i>Sosiaali- ja terveyspalvelut</i>			
Sivistyspalvelut	122	122	121,5
<i>Siitä:</i>			
<i>Sivistyspalveluiden hallinto</i>	2	2	2
<i>Perusopetus</i>	61	60	59,5
<i>Varhaiskasvatus</i>	49	50	50
<i>Kulttuuri ja vapaa-aika</i>	10	10	10
Tekniset palvelut	17	16	17
<i>Siitä:</i>			
<i>Teknisten palveluiden hallinto</i>	2	2	2,5
<i>Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut</i>	2	2	2,5
<i>Liikenneväylät</i>			
<i>Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet</i>	11	10	10
<i>Kunnallistekniikka ja laitokset</i>	2	2	2
Yhteensä	168	164,5	167,5

6.2 Henkilöstökulut

	TP2015	TA2016	TA2017
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	5 729 315	5 881 668	5 915 243
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	1 522 926	1 445 140	1 434 830
Muut henkilösivukulut	342 921	296 328	206 850
Henkilöstökulut yhteensä	7 595 162	7 623 136	7 556 923

7. INVESTOINTIOSA

Investointiosa sisältää investointiohjelman talousarviovuodelle 2017 ja investointisuunnitelman taloussuunnitelmavuosille 2018–2019. Investointien aktivointiraja on **10 000 euroa**. Aktivoitavalla hankintamenolla tarkoitetaan tällöin menoja, jotka kirjanpidossa on tarkoitus kirjata tasetilille.

Aktivoitavia ovat ne perusparannusmenot, jotka parantavat hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskykyä alkuperäistä suuremmaksi. Hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskyvyn voidaan katsoa kasvaneen, jos perusparannus johtaa

- hyödykkeen taloudellisen pitoajan ja hyödykkeen tuotantokapasiteetin kasvuun
- suoritteiden laadun merkittävään parantumiseen tai
- tuotantoprosessin kustannusten merkittävään vähentymiseen.

Korjaus- ja huoltomenot, joiden seurauksena hyödykkeen tulontuottamiskyky tai käyttö palvelutuotannossa voidaan säilyttää ennallaan, kirjataan yleensä syntymistilikauden kuluksi. Edellä mainittuja kriteerejä sovelletaan perusparannusmenojen aktivointiedellytyksiä arvioitaessa.

7.1 Investointiohjelma 2017 ja investointisuunnitelma 2018–2019

	Kustannus- arvio	TA 2017	TA 2018	TS 2019
Investointimenot				
Teknisten palveluiden investoinnit				
Terveyskeskuksen vuoden 2017 osa	-100 000	-100 000		
Pappilanniemen ja etelärinteän asfaltoinnit	-80 000	-80 000		
Pappilanniemen venesatamat	-540 000			
Pappilanniemen siltahanke	-500 000			
Olemassa olevan infran perusparannuskohteet	-400 000	-100 000	-100 000	-100 000
Kirkonkylän kääntöpaikka ja keskusta-alueen kehittäminen	-240 000	-240 000		
Kaavateiden katuv. uusiminen	-200 000	-100 000	-100 000	
Kuhatien peruskorjaus	-240 000			
Muukkolantien peruskorjaus	-310 000	-310 000		
Paloas./tekn. varikon perusk.	-100 000			
Varavoimakoneiden hankinta (varautuminen)	-40 000	-40 000		
Rehulan venelaituri	-30 000		-30 000	
Sarviniemen laiturin peruskorj	-35 000	-35 000		
Ketveleen venelaiturin uusiminen	-45 000	-45 000		
Saimaanharjun koulun suunnittelu	-100 000	-100 000		
Saimaanharjun koulun toteutus	-5 500 000		-3 500 000	-2 000 000
Palvelutalohankeeseen liittyvät hulevesien hallinnat	-36 500	-36 500		
Konstunrannan kaava-alue	-930 000		-30 000	-600 000
Pohjavesien suojeleusuunnitelmat (ELY 50 %)	-25 000	-25 000		
Kunnan kohteiden korjaukset/kunnostukset	-200 000			-50 000
Saimaanharjun alueen ulkoliikuntapaikat	-35 000			-35 000
Vehkatakaleen koulun piha-alue	-100 000			-100 000
Menot	-9 786 500	-1 211 500	-3 760 000	-2 885 000

Investointitulot

Vehkakaipaleen koulun piha-alue				40 000
Ely-keskuksen avustus pohjavesien suojeleluunn.	25 000			

Tulot	25 000	0	40 000	
Netto	-9 786 500	-1 186 500	-3 760 000	-2 845 000

Laajakaistaverkon rakentaminen (Muu pitkävaikutteinen meno)

Kurhiala- Solkei Pönniälä	-113 775			
Merenlahti			-43 500	
Rehula-Vehkakaipale- Kattelussaari			-209 900	

SVOP Saimaan Kuitu Oy	-140 000	-120 000	-92 490	
Laajakaistaan yhteensä	-253 775	-373 400	-92 490	

Investointimenot yhteensä	-1 465 275	-4 133 400	-2 977 490	
Investointitulot yhteensä	25 000	0	40 000	
Nettoinvestointimenot	-1 440 275	-4 133 400	-2 937 490	

Saimaanharjun koulun toteutukseen liittyen selvitetään myös ns. elinkaarimallivaihtoehto ennen varsinaista investoinnin toteutus päätöstä.

8. KONSERNIOSA

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään seuraavat yhteisöt:

Tytäryhtiöt (100 % omistus)

- KOY Taipalsaaren Asunnot
- Taipalsaaren Lämpö Oy

Kuntayhtymät:

- Etelä-Karjalan liitto
- Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä
- Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Eksote)
- Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä, Taipalsaari irtautuu 31.12.2016

Lisäksi kunnalla on omistuksia myös muissa yhteisöissä, mutta niiden asema pääsääntöisesti on enintään osakkuusyhteisön (omistus 20-50 %) verran. Myös Saimaan Kuitu Oy tulee olemaan osakkuusyhteisö Lemin ostettua 1/3 omistukseen oikeuttavat osakkeet.

8.1 Tytäryhtiöiden toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2017

KOY Taipalsaaren Asunnot

Vuoden 2017 tavoitteita ovat:

- Palvelutalon rakentamisen päättäminen, käyttöönotto ja tilojen vuokraus
- Talouden ja rahoituksen suunnitelma kolmivuotiskaudelle
- Asuntojen korjauskustannusten hillitseminen asukasvalinnoilla ja työllistämismahdollisuuksia hyödyntämällä
- Yhtiön kiinteistöjen ulkopuolisten rakenteiden kunnossapitäminen
- Tertiäärilainojen maksuohjelman päivitys
- Yksittäisten myyntikohteiden kartoitus

Taipalsaaren Lämpö Oy

Vuoden 2017 tavoitteita ovat:

- Saimaanharjun verkostosaneerauksen loppuunsaattaminen
- Sairaala-alueen lämpövoimalan käyttöönotto
- Biolaitoksen suunnittelu
- Talouden ja rahoituksen kolmivuotissuunnitelman laatiminen